

Het belang van herbestemmen monumenten

ORANJESTAD — Het herbestemmen van monumenten biedt verschillende voordelen, dat stelt Anne Witsenburg, directeur van de Stichting Monumentenfonds Aruba (SMFA) in een interview met de Amigoe. Zo is hergebruik duurzaam, hoeft er geen extra terrein uitgegeven te worden en monumentale panden brengen een element van sfeer mee, wat toegepast kan worden in de branding van een bedrijf. "Het grote voordeel is natuurlijk onze doelstelling, het behoud van cultureel erfgoed, niet weggooien wat van ons is en het biedt ook voordeel aan de samenleving." Het komende jaar wil SMFA de nadruk leggen op de voordelen van herbestemming.

door onze verslaggever
Nadine Salas

"Hoewel er in de maatschappij steeds meer interesse voor monumenten is, blijft er ook onbegrip over wat nu de meerwaarde van een monument is, en wat dit kan betekenen voor jou als je start met een bedrijf of wilt wonen in een monument", stelt Witsenburg. "Er is bijvoorbeeld een heel groot misverstand, deels gebaseerd op de waarheid, dat het heel duur zou zijn om een monument te betrekken. Terwijl wij vaak verhuren tegen kostprijs. Sommige panden zijn inderdaad duurder, maar er zijn ook heel betaalbare monumenten en dat vergeten mensen vaak. Ook denkt men dat er helemaal niets aan in een monument aan de binnenkant en het interieur niet op maat gemaakt kan worden. Dat is ook een misverstand." Het Monumentenbureau heeft een overzicht van alle gebouwen die mogelijk beschermd zouden moeten worden, SMFA is met zeker tien panden bezig om te kijken wat de mogelijkheden zijn en te onderzoeken of het herbestemmen houdbaar is.

"We hebben niet zo heel gek veel van die monumenten op Aruba en het feit dat ze uniek zijn kan ook helpen in je profilering. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de Algemene Rekenkamer, die al heel lang in het pand aan de Wilhelminastraat zit, vroeger ook bekend als de oude bibliotheek, die associëren zich met het gebouw. Het gebouw is bijna een deel van hun branding geworden. Ook het Papamento restaurant en recent het pand aan de Weststraat, waar nu Patio15 zit, zijn voorbeelden van bedrijven die het gebouw echt inzetten voor branding om te laten zien dat ze iets unieks brengen. Tierra del Sol heeft de vuurtoren in hun logo verwerkt. We merken dat mensen de monumenten naar voren brengen

als deel van image building."

Duurzaam

Behalve imagebuilding hebben monumenten ook een ongelofelijk duurzame factor stelt de directeur. "Het feit dat je iets dat al bestaat gaat hergebruiken en niet meer opnieuw hoeft te bouwen, of iets moet afbreken, is duurzaam. Als je iets hergebruikt dan zit je op een plek waar iets al gebouwd is en hoeft je geen extra ruimte in het buitengebied in te nemen, waar nieuwe kavels voor uitgegeven moeten worden. Als je in de stad gaat kijken hoeveel kavels leegstaan en hoeveel oude gebouwen er zijn die in principe opnieuw gebruikt zouden kunnen worden, kun je een grote bijdrage leveren aan duurzame ontwikkeling. Dat is iets waar niet veel mensen bij stilstaan en waar we nadruk op willen leggen."

Best practices

Een manier waarop de stichting hier nadruk op wil gaan leggen is door op sociale media voorbeelden te tonen van mensen die de keuze hebben gemaakt voor een monument en die vertellen waarom ze dat hebben gedaan en wat voor de voordelen dat biedt.

Ook worden *best practices* uitgelicht en wordt er ondersteunend materiaal geboden voor mensen die de keuze hebben gemaakt of overwegen, voor een monument. Op de website van SMFA staat een brochure over hoe je een cunucu-huis aanpast aan de eisen van deze tijd. Maar men kan ook terecht bij de stichting wanneer men naar zo'n huis zoekt. Wat zijn de stappen die men moet nemen en de problemen die je tegenkomt en hoe je daar mee om moet gaan. Dat is maatschappelijk, stelt de directeur.

Sfeer

"Een van de voordelen van herbestemming van een monument is dat je gelijk wel een bepaalde sfeer hebt. Mensen die een kantoor binnenlopen of op bezoek komen in

Uncle Louis Store in San Nicolas.

Het pand aan de Weststraat waar Patio 15 is gevestigd.

iemands huis, merken gelijk dat er een bepaalde sfeer is en een geschiedenis. De oude gebouwen zijn op de ene of andere manier ook warm in hun uitstraling, vroeger werd er meer gebruik gemaakt van natuurlijke materialen."

Goed gebouwd

"Of het opzettelijk was of toeval weten we niet precies, maar mensen wisten vroeger ook heel goed waar ze moesten bouwen en hoe ze

moesten bouwen. Deze panden zijn vaak op de wind gebouwd met de keuken aan de kant waar de luchtjes wegwaaien, de slaapkamers zijn vaak op het oosten,

waardoor je wakker wordt met zonsopkomst en in de avond is de kamer koel want de zon staat aan de andere kant van het huis. Dat zijn voordelen die je echt nog tegen bij moderne huizen ziet. Het wonen is het gevoel van wonen is prettig. Natuurlijk ontbreken er moderne keukens of badkamers, maar daar geven we advies over." Wel moet men goed aangeven wat men precies wil, bij een monument luistert het nauwer. Sommige muren kun je niet weghalen en daar moet je een beetje inschikken."

Geslaagde herbestemming

Een geslaagd voorbeeld van een herbestemd monument is de Uncle Louis Store, stelt de directeur. "Dat was vroeger een winkel met een woning boven, daarna een douanekantoor, het is even een kunstgalerie geweest en

toning en op het dak zijn zonnepanelen geplaatst. Maar buiten ziet het er nog precies zo uit als toen het gebouwd werd in 1951. En dan kom je binnen en dan heeft het een compleet nieuw leven gekregen, met respect voor de geschiedenis. Dit is een mooi voorbeeld, omdat het gebouw zoveel lagen in zijn geschiedenis heeft gekend, het is nu aan zijn vierde leven bezig. Als je ziet hoeveel functies op een rijtje dat heeft gehad en dat er nu een gebouw staat dat weer als nieuw is, waarbij iedereen nog weet hoe het vroeger was. Het is een heel mooi voorbeeld, want het heeft niet alleen een nieuw leven gekregen in de zin van nieuwe bewoners, maar ook een heel nieuw gebruik van het gebouw en duurzame lagen die we er overheen gelegd hebben. Je ziet, hoe groter het verschil is tussen het oude gebruik en het nieuwe gebruik, hoe spectaculairder het wordt."

Denken in mogelijkheden

"Wat ik heel belangrijk vind is het proces wat je krijgt van herbestemming. Er zijn veel families en bedrijven die een pand hebben, maar geen idee wat ze ermee aanmoeten en het maar laten. In het proces om tot een nieuwe bestemming te komen moet je behoorlijk kritisch zijn. Als je een monument hebt en het staat al twintig jaar leeg en je weet werkelijk niet wat je ermee moet, dat is wel een pittig proces", stelt de directeur. "Wat ik belangrijk vind is dat mensen er niet meer van schrikken, maar dat ze het als een uitdaging zien en bij ons komen informeren en advies zoeken om creatief na te denken over een nieuwe bestemming of oplossing. Als de uitdagingen in zo'n proces worden aangepakt, en er op een creatieve manier over wordt nagedacht, dan blijkt er ontzettend veel mogelijk te zijn. De angst om iets aan te pakken, die is nu soms nog te groot, maar het is een ongelofelijk leuk en mooi proces met een fantastisch eindresultaat. Als je bij ons langskomt om te praten over de mogelijkheden met een kopje koffie, dan blijkt er heel veel meer mogelijk te zijn dan je denkt", aldus Witsenburg."

Het voormalige Botica Aruba wordt opgeknapt van buiten, maar er is nog geen partij gevonden voor herbestemming.